

KÖRLERE MAHSUS KÜTÜPHANELER ¹

Körlerin eğitimini geliştirme fikri ilk defa 1771 de doğdu. Paris'te Saint-Ovide fuarının bir kahvesinde, kaba kıyafetli, halkın eğlencesi için gülünç duruma düşmüş biçare körler tarafından verilen bir konserde hazır bulunan Valentin-Haüy, onların kaderi karşısında çok duygulandı. Bunlar, eğitim olma~~dan~~, hayatlarını ancak basit vasıtalarla kazanabiliyorlardı. Valentin-Haüy, onlara şerefli bir hayat vermek endişesi içinde, araştırmak, tatbik etmek, eğitime ve sıkıntılarının azalmasına, kısaca körlerin maddi ve manevi refahına yarayacak her şeyi yaymak gayesi ile kendini çalışmaya verdi. Körlerin yetiştirilmesi için bir yazma ve okuma sistemi bulmak lâzımdı.

Valentin Haüy, körlerin parmakları ile okuyacakları bir yazıdan faydalanmayı düşündü. 1784 te Saint-Germain-des-Prés'nin önünde dilenen genç bir körü ilk talebe olarak aldı. Onun, kelimeler ve cümleler halinde gruplanmış kabartmalar üzerinde parmaklarını gezdirerek okumasını temin etti. Bu ağır bir okuma tarzı idi. Körlere, yazma imkânını da vermek lâzımdı. Valentin Haüy, tesadüfen talebesi sayesinde sistemini mükemmelleştirmeğe muvaffak oldu. Bu talebesi, hocasının masası üzerinde bir davetiye buldu; üzerinde kabartma işaretler olduğu için onu kolayca okuyabildi. Valentin Haüy, o zaman işaretleri bir çakının sapı ile çizmeyi düşündü. Bu şekilde çizilmiş romen harflerini körler biraz daha kolay okuyorlardı. Daha sonraları bu sistem onlara yazma imkânını hazırladı. 1819 da Charles Barbier, harfler yerine parmaklara daha kolay temas eden noktaları koyarak sırf körlerin faydalanacağı bir okuma yazma sisteminin kurucusu oldu. 36 işaretten teşekkül eden ve "noktürn" denilen bu yazı henüz kifayetsizdi, körlerin bütün ihtiyacını karşılamıyordu. Fakat hiç olmazsa temel bulunmuştu. 1825 te Louis Braille adında genç bir kör, bu sistemi mükemmel hale getirdi. Noktalardan meydana gelen ve okunması gibi yazması da çok kolay olan Bray yazısında 63 şekil vardır; her şekil iki çizgi üzerine dizilmiş 6 noktadan meydana gelmiştir. Bu şekilde yalnız alfabe

¹ Bulletin des Bibliothèques de France. 1 ère année. No.1. "Les Bibliothèques pour aveugles"den tercüme edilmiştir.

harfleri değil aynı zamanda noktalama, müzik ve stenografi işaretleri de körler tarafından yazılıp okunabilmektedir. Körler bu işaretleri küçük bir makine ile kolayca yazabilmektedirler.

Önceleri, kitapları bu sisteme kopye edecek kimselerin bulunamaması gibi güçlükler çıkmıştı. Bundan başka Bray sistemi ile yazılan kitapların hacmi ve ağırlığı da hayli mühim bir mesele olmuştu. Hususi kalınlıkta kağıtlara basılmış küçük bir eser 5-6 cilt tutar; Lacet'in "Genel Tarih" adlı eseri Bray yazısı ile 457 cildir. 1918 den bu yana bu duruma çare olarak kısaltılmış Bray sistemi kullanılması düşünüldü. Bu sistemde, çok kullanılan tabirler veya bazı keime grupları bir işaretle gösterilmiştir. Fakat cilt sayılarının daha da azaltılmasında, matbaa, yaprağın iki yüzünden de faydalanarak büyük rol oynamıştır.

70 sene içinde bir çok memleketlerde Braydan ilham alınarak hazırlanmış çeşitli sistemler ortaya çıktı, kongreler toplandı. Son milletler arası konferans 1950 de Unesco binasında yapıldı. Vasıfları daha iri ve açık olan sistem, İngilterede, parmakları daha az hassas olan yaşlı kimseler için muhafaza edildi. Harp malûlleri gibi genç yaşta görmekten mahrum kalmış kimseler, günlük çalışmaları parmak hassasiyetini azaltmış olanlar, ellerini kullanamıyanlar ve tamamen cahil olanlar için Amerikalı R.B. Irwin 1934 te, edebî yahut öğretici eserlerin plâklar üzerine tesbit edilmesinden ibaret olan "konuşan kitap" usulünü ortaya koydu. Bu plâklar 28 küçük tur yapar ve bir yüzünü dinleme 20 dakika sürer. Bunlar matbu kitaplardan daha az yer tutması bakımından avantajlıdır. (Christmas Carol 6 plâk üzerine tesbit edilmiştir. Bray sistemi ile 51 cilt tutması gereken bir eser 80 plâk üzerine tesbit edilmiştir). Şimdi daha da az yer tutan ve kolay kırılmıyan bandlar yapılması düşünülmektedir. Hususi âletler, plâklar ve bandlar, yazılı kitaplar kadar okuyucunun dikkatini toplıyamıyor ve geriye dönülüp tekrar edilmesi kolay olmuyor. 1954 te Zagreb'de toplanan F.I.A.B. (Fédération Internationale des Assotiations de Bibliothécaires) konseyi oturumlarından birinde, yazılı kitapları tamamlayacak olan "konuşan kitap" sahasında kat'i bir yol bulunması lüzumu görüşülmüştür. Konuşan kitaplar ve diğerleri çok pahalıya mal olmakta ve körlerin hepsi bunları alamamaktadır. Böyle olunca görenlerden çok görmiyenler için, kütüphanelerde ve plâk koleksiyonlarında yazılı veya konuşan eserleri toplamak lüzumu ortaya çıkmıştır.

Birçok memleketlerde körler için kütüphaneler vardır. Bunların bir kısmı, eğitim ve öğretim müesseselerinde, bir kısmı da, kütüphanelerde ayrılmış hususi servislerde faaliyet göstermektedir.

Paris'te, bu durumda olan iki mühim kütüphane vardır. Birincisi, daha eski olan "Association Valentin Haüy" adındaki birliğin "Braille Kütüphanesi", diğeri de "Harb Malûlü Körler Birliği Kütüphanesi"dir.

1886 da bir kaç yüz kitapla kurulmuş olan Braille kütüphanesi, M.de la Sizeranne adında bir körün apartmanının bir kısmında bulunuyordu. Bugün hususi olarak inşa edilmiş binalardadır. Bray metodu ile hazırlanmış bir tablo, hafızası fevkalâde kuvvetli olan körlerin kitapları kolayca bulmalarına yardım eder. Kütüphanede mevcut 25 bin eserin mecmuu 160.000 cilttir. Bunlar elle yazılmış veya basılmıştır. Onda dokuzu sivri uçlu bir âletle dikkatli kimseler tarafından kopya edilmişlerdir. Bu kimseler arasında, barındırma evlerinde bulunan körlerin arasından seçilmiş kimseler de vardır. 1953 te sayıları 450 olan kopyacılar bugün 950 tanedir. Basılmış kitaplar, bir çok nüsha yazılması icap eden edüd kitaplarıdır.

Braille kütüphanesinde, kopyacıların bulunduğu büro, aynı zamanda kütüphanenin giriş servisidir. Burada, eserler kopyacıların zevk ve isteklerine göre dağıtılır. Her birinin, üzerinde isimleri yazılı birer dosyası vardır. Bu dosyada daha önce kopya ettikleri eserlerle, halen kopya etmekte oldukları eserlerin isimleri kayıtlıdır. Büro, yazılmış eserleri kontrol eder. Körlerden teşekkül eden büroda bir de gören kimse bulunur. Bu kimse, naşirlerle ve kopya edenlerle daima münasebet halindedir. 1955 senesinde kopya yapanların sayısı bir hayli artmıştır; bu sayede 1954 senesinde 4000 ciltlik artış kaydedilmiştir. Kopye edilecek kitapları Braille kütüphanesi müdürü seçer. Bu zat, daimi olarak bibliyografik mecmualardan neşriyatı takip eder; aynı zamanda okuyucuların, bilhassa talebelerin arzularını göz önünde bulundurur. Bu şekilde her sene mayıs ayında, kütüphaneye körlerin gazetesi mahiyetinde olan bir ilân asılır. Bu ilândan, müteakip sene için kopyası yapılacak eserlerin isimlerini öğrenirler.

Kitapların kataloğu, fişler üzerine Bray yazısı ile yapılmıştır. Fişlerin kabartma yüzü kutunun dip tarafına dönük olarak yerleştirilmiştir. Bu şekilde tamamen kör olan bir kimse, kataloğu aşağıdan yu-

kariya doğru okuyabilmektedir. Fişlerin diğer kopyaları kütüphanenin diğer kısımlarındadır. Bu kataloglar, eserlerin yazar adlarına göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Kitap adlarına göre kataloglar da hazırlanmaktadır. Okuyucular için oldukça eski olan matbu bir katalog vardır. Bugün Bray yazısı ile romanların katalogu yapılmaktadır; tarihî eserlerinki bitmiş, dinî, ilmî ve manzum eserlerinki hazırlanmaktadır. Bir şahıs sırf bu işle meşgul olmaktadır. Romanların, tarihî ve dinî eserlerin Bray yazısı ile yapılan katalogları tamamen bittiği zaman, onların siyah üzerine matbu olarak basılması düşünülmektedir

Kütüphane üç kısma ayrılmıştır: umumi kısım, müzik kısmı, ve Birliğin eğitim merkezi olarak ayrılan hususî kısım. Edebî, tarihî, felsefi, dinî ve ilmî eserler birinci kısımda bulunur, 25 ilâ 30 bin cilt tutan müzik eserleri ikinci kısımda; ziraat, radyo, ev işleri, müzik âletleri tekniği ile ilgili meslekî eserler üçüncü kısımda bulunur. Kütüphanede bir de Bray yazısı ile 14 periyodik ihtiva eden mecmualar servisi vardır.

Kütüphanenin 7.200 okuyucusu vardır; bunun 2000 i bizzat kendi kitaplarını aramaya gelen Parislilerdir. 1954 te 106.000 cilt eser iare edilmiş, 1955 de 107.000 cilt eser, 6000 i Parisli okuyucuların olan 14000 arzuya cevap vermiştir. Posta ile iare daha çok yapılmaktadır. 370 i başka yerde olan 5000 den fazla okuyucu, isteklerini kütüphaneye bildirirler. Kitapların nakli, körlere mahsus kabartma matbu eserlerin nakli için P.T.T. tarafından konmuş hususi bir tarife göre az bir ücretle yapılır. Bedeli, gönderilirken kütüphane, dönüşte de okuyucu tarafından ödenir. Her gün kitapla dolu 20 ilâ 30 posta çantası kütüphaneden çıkar, bir okadarı da girer. Böylece, gönderilecek kitaplara, gören bir kimse tarafından yazılmış etiketler konur; okuyucular, onları aynı ambalâj içinde gönderirler ve kütüphaneninkilerden ayrı olarak kitaplara hususi etiketler iliş-tirirler. İare müddeti bir aydır, etüd kitapları için bir ders yılıdır. Kör memurlar tarafından tutulmuş bir kimse, iarelerin kontrolünü yapar.

Braille kütüphanesi, aynı zamanda Harb Malûlü Körler Birliğinin kendisine verdiği, bandlar veya plâklar üzerindeki konuşan kitapları çoğaltmak vazifesini yapmaktadır. Şimdiye kadar, plâk koleksiyonunda ancak 80 eser vardı; fakat 1955 te, 400 e yükseldi. Birliğin bazı şubelerinin Lyon, Marsilya, Rennes ve Nice'de birer

kütüphanesi vardır. Bunların koleksiyonları, Paris kütüphanesinin koleksiyonu yanında ehemmiyetsiz kalır; okuyucuların bütün isteklerine cevap veremez, fakat onlara Paris kütüphanesinden faydalanma yollarını gösterir.

Paris'te körler için bir başka kütüphane daha vardır. Buradan istifade eden okuyucu sayısı daha azdır. Bu kütüphane, Harb Malûlleri Birliği Kütüphanesidir ve harb malûlü körlere tahsis edilmiştir. 1919-1920 senelerinde yani Birinci Dünya Harbinden sonra kurulmuştur. 8.000 cilt tutan 3000 esere sahiptir. Bunların çoğu Bray yazısı ile yazılmıştır. Koleksiyonları, bilhassa eğlence kitapları bakımından zengindir: romanları, macera kitapları, tarihî hikâyeleri çoktur. Müzik kitapları pek azdır; zira yetişkin çağlarında kör olmuş kimseler, müzik kültürlerini inkişaf ettirmekte güçlük çekmektedirler. Kütüphane personeli tamamen, gören kimselerden teşekkül etmiştir. Kitaplar normal olarak dizilmişlerdir ve isimleri sırtlarına siyah olarak yazılmıştır. Okuyucularının hemen hepsi taşrada olduğu için iare posta ile yapılır. İki alfabetik kataloğu vardır; biri yazar adlarına göre, diğeri de naşir adlarına göre yapılmıştır. Kütüphaneye yeni giren eserlerden, Harb Malûlleri Birliği aylık bülteninde bahsedilir. Kitaplar, paketler halinde posta ile gönderilir, iki veya üç ay için iare edilir. Etüd kitapları için iare müddeti bir senedir.

Harb malûlü körler maalesef parmakları ile okuyamazlar veya çok geç okurlar. Onlar, kütüphanede çok inkişaf etmiş olan "konuşan kitap"lara müracaat ederler. Birlik'te 1000 plâk ve band vardır. Eski bir spiker bu servisle meşgul olur ve ayda yüz kadar plâk ve band hazırlar. Yalnız, birliğin plâkları için değil, aynı zamanda diğer körler ve fransızca konuşan bazı yabancı memleketler (bilhassa Belçika) için çalışır. Plâğa alınan eserlerin başında romanlar ve tarihî hikâyeler gelir. Bunlar körlere, yazılı kitaplar gibi ve aynı tarifeye göre iare edilir. Plâk ve bandlerı dinletmeye yarayan âlet, birlik tarafından imaledilmiş ve üyelere uygun fiyatla satılmıştır.

Bu iki Paris kütüphanesine, vazifelerinde, bir yandan Valentin Haüy Birliği şubeleri yardım etmiş, bir taraftan da Birinci Dünya harbinden sonra, Blois, Cherbourg, Le Mans, Toulouse ve Troyes şehirlerinde kurulmuş ve Bray sisteminde eserleri olan bazı belediye kütüphaneleri yardım etmişlerdir. Troyes'deki Belediye Kütüphanesinde Bray yazısı ile yazılmış eserler pek azdır: bir çoğu kısaltılmış Brayla

yazılmış 70 cilt tutan 38 esere sahiptir. Bunlar Corneille, Molière, Racine gibi klâsik yazarlardır. Paris Braille kütüphanesi ile anlaşılan Troyes Belediye kütüphanesi o havalideki körlerin iare arzularını toplar, bunları senede bir veya iki defa oraya nakleder.

Blois'de Valentin Haüy Birliği'nin şubesi, belediye kütüphanesine bağlı bir salonda kurulmuştur ve harb esnasında birikmiş Bray yazılı kitaplara sahiptir. Bugün için çok eski olan bu koleksiyonda 1407 cilt vardır. Eserlerin iaresi ücretsizdir. Harb sırasında iyi vazife görmüştür, fakat bugün hemen hemen hiç vazife görememektedir.

Cherbourg'da, 1917 de kurulmuş bir kütüphanenin Brayla yazılmış 1000 eseri vardır ve iare ücretsiz olarak yapılır. 1955 te 142 cilt 7 okuyucu tarafından alınmıştır.

Le Mans'daki belediye kütüphanesinde körler için 1800 cilt kitap vardır. Bunun bir kısmı Amerikalılar tarafından verilmiştir. 1953 te 55 okuyucu 170 kitap, 1954 de 49 okuyucu 161 kitap almıştır.

Toulouse belediye kütüphanesindeki Bray yazılı kitap koleksiyonu, belediye kütüphaneleri içinde en zengin koleksiyondur. 1918 de kurulmuş olan bu kütüphane daima büyümüş, bilhassa 1940-1944 seneleri arasında büyük bir inkişaf göstermiştir. Bu devre, bölge körlerinin Paris'ten kitap alamadıkları devre olmuştur. Hususi olarak tahsis edilmiş kredilerle mütemadiyen büyümektedir. Koleksiyonu iki kısımdır: birincisi bilhassa romanlardan ibaret 2851 ciltlik 834 eseri içine alan genel kısım, ikincisi 848 esere sahip müzik kısmıdır. 1955 te, kısaltılmış Brayla yazılmış 60 cilt artarak büyük bir inkişaf göstermiştir. Bütün kitapların kataloğu, Bray yazısı ile fişler üzerine yapılmıştır. Bu kataloğu yapan kör memur, aynı zamanda posta işlerini ve kopya edilmiş kitapların kontrolünü yapar. Katalog 1951 de gören kimseler için matbu olarak bastırılmış ve 1953 te ilâvesi yapılmış, istiyen okuyuculara gönderilmiştir.

Fransa'da 39.830.000 nüfusun 42.663 ü kördür (100.000 kişide 107 kişi). Paris Braille kütüphanelerinin ehemmiyeti yanında eyaletlerdeki koleksiyonlar zayıf bir inkişaf gösterirler.

Seine bölgesinde 5.251 kör (12,3%) olduğu görülürse, Paris'teki 2 kütüphanenin posta ile iare yapmasının ehemmiyeti anlaşılır.

Körler için hazırlanmış kütüphaneler mevzuunda, faal memleketlerden Birleşik Amerika'da 1954 te 162.187.000 kişilik nüfustan

308.000 kişinin görmekten mahrum olduğu anlaşılmaktadır. Yani 100000 kişide 190 kişi kördür. Bunların % 10 u çocuk, yarısından fazlası da 65 yaşını aşmış kimselerdir. Muhtelif bölgelerde çalışan 28 kütüphane, Kongre Kütüphanesinin temin ettiği yazılı veya konuşan kitaplarla doludur. Bu kütüphaneler senede bir milyon dolar getirir, bu para kitapların hazırlanmasına hasredilir (konuşan kitapların 120 kopyasının basımı 3000 dolar, Bray yazısı ile 120 kitabın basımı 600 dolardır). 1953 te 28 bölge kütüphanesinin tavassutu ile 1.221.079 parça yazılı ve konuşan kitap 47.774 okuyucuya dağıtılmıştır. Aynı sene 350 yeni eser kütüphaneye ilâve edilmiştir. Son yirmi iki sene zarfında Bray yazısı ile 4.187 ve konuşan kitap olarak. 2.604 eserlik bir artış olmuştur. Kongre Kütüphanesi, bu 28 kütüphaneye aynı zamanda, bir kısmı plâklar üzerine tespit edilmiş periyodik eserler ve konuşan kitapları dinlemeye mahsus aletler dağıtır. Bölge kütüphanelerinde, Kongre Kütüphanesinin yayınladığı ve dağıttığı kataloglardan faydalanırlar: 30 yıldan beri gönüllüler tarafından elle kopye edilen 14000 eseri içine alan "Union Katalog of hand-copied books in Braille", "Catalog of press braille books provided by the Library of Congress", 1954 te tekrar basılan "Catalog of talking books for the blind 1934-1948" ve bunun konuşan kitaplar için ilâve sayısı olan "Cumulative supplement 1948-1953". 1953-54 senesinde körlere mahsus kitapların toplu kataloğunun neşrine başlandı.

İngiltere ve Galler memleketinde 1947 de 49.571.000 kişide 76.004 kişinin kör olduğu anlaşıldı; yani 100.000 kişide 154 kişi; bunun % 3,6 sı 21 yaşından küçük, %43,2 si 70 yaşından büyüktür.

İngiltere'de "Students' Library" adında kör öğrencilere tahsis edilmiş 'Talebe Kütüphanesi' vardır. Londra'da da 1882 de kurulmuş "National Library for the Blind", 'Körler Millî Kütüphanesi' adında mühim bir kütüphane vardır, bunun Manchester'de şubesi bulunur. Öğrencilere hasredilmiş olan Talebe Kütüphanesinde ek-seriyetle elle kopya edilmiş kitaplar bulunur, bunların Brayla yazılmış bir katalogları vardır. 5479 cilt tutan 935 eser 1949 da yazılmıştır. 1952 de mevcudu 20.000 cilde yükselmiştir. Körler Millî Kütüphanesi daha zengindir. 1949 da mevcudu 205.851 cilt idi, aynı sene Manchester şubesinin 78.070 mevcudu vardı.

Kütüphanelere tahsis edilen eserlerin hemen hemen hepsinin transkripsiyonunu Körler Millî Kütüphanesi üzerine almıştır. 1951

de 43.711 cilt eser, 28.065 broşür, 370.500 gazete, 138.654 mecmua, 1867 cilt müzik eseri ve 9.149 klâsik caz parçası hazırlanmıştır. Eserlerin bir kısmı da gönüllüler veya kütüphane personeli tarafından elle transkripte edilmiştir. Yeni giren eserler, körler tarafından neşredilen "New Beacon" adındaki periyodikte bildirilir. Millî Kütüphane de 1916 dan beri ekserisi posta ile bütün Birleşik Krallığa ve 40 yabancı memlekete iare yapmaktadır. 1949 da 197.830 cilt Londra kütüphanesi ve 144930 cilt Manchester kütüphanesi vasıtası ile iare edilmiştir.

Lord Nuffield'in külliyetli bağışı sayesinde 1936 dan bu yana kütüphanede, konuşan kitap servisi faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Konuşan kitaplar da, aynı şartlar dahilinde iare edilmektedir. 1949 da 30000 konuşan kitap elden ele dolaşmıştır.

Rusya'da da körler için kütüphaneler vardır. Moskova'da özel bir kütüphane Bray yazısı ile basılmış kitapları abonelerinin istifadesine verir, ve okuyucuların arzularına göre ilmî eserlerin kopyasını yapar. Diğer taraftan, çeşitli bölgelerde, körler için lüzumlu kitapları ihtiva eden kütüphaneler faaliyet halindedir. Meselâ Kujbysev kütüphanesinde 1947 de körler için bir kısım açılmıştır; burada 3000 kabartma basılmış kitap ve periyodik bulunur. Okuyucular, kabartma basılmış alfabetik ve sistematik kataloglardan faydalanırlar. Kör işçilerin çalıştıkları araştırma merkezlerine ve atelyelere yeni gelmiş eserlerin listesi de bu kütüphanede görülebilir. Kütüphaneciler görmiyen okuyucuların oturmalarına yardım ederler.

Seyyar kütüphaneler, bölge kütüphanelerinden uzakta olan köy ve kasaba merkezlerinde kör okullarını ve kulüplerini sık sık ziyaret ederler. Buna mukabil kör okuyucuların az olduğu yerlerde, okuyucular arasından bir temsilci kütüphane ile münasebet kurar. Diğer taraftan Körler Derneği (Moskova bölgesinde 4.500 üyesi vardır) kabartma yazıyı okuyabilen üyelerinin adreslerini toplar. Onlara bölge kütüphanesinin tavsiye ettiği kaynaklar ve iare durumu bildirilir ve kendilerine kültürel ve meslekî inkişafı için faydalı eserler gönderilir.

Son olarak, bu kütüphaneler, edebî kritik mevzuunda körler için konferanslar tertip eder. Bu şekilde 1950 de 289 okuyucu 7 konferansta hazır bulunmuştur; bu konferanslarda, bazıları okudukları eserlerin tenkidini yapmışlardır.

Millî Kütüphane'nin Körlere Mahsus Bölümü'nde meslekdaşımız Salih Tüzün

Bütün dünyada körler için yapılan kütüphanelerin inkişaf etmesine rağmen, istifadelerine verilen kaynaklar bugün için kâfi değildir. Körlere eğitim vasıtalarını mükemmelleştirmek düşüncesi ile bütün memleketlerde müteşebbisler, daha çabuk yazma ve okuma usulleri bulmak için birleşmişlerdir. Amerika'da ve Rusya'da mühendisler, normal matbu kitapları körlere okutabilecek âletler üzerinde çalışmaktadırlar. Amerika'da elektronik bir kalem, Rusya'da da elektrikli bir âlet etüd edilmektedir. Brayla yazılı kitaplar, konuşan kitaplar, muvaffak olurlarsa bu âletler, körlere görenler gibi eğitim ve cemiyette normal bir hayat sürme imkânlarını sağlayacaktır.

Ankara'da Millî Kütüphanenin Körlere Mahsus Kısmı

Mütercim'in notu: Türkiye'de körlere mahsus bir kütüphane vücuda getirilmesi dâvası gerçekleşme yolundadır. Bugün Millî Kütüphanede bu işin nüvesi ve esasları kurulmuştur. Müessesenin özel bir servisinde (Körlere mahsus kısım), Braille sistemiyle yazılmış yüzlerce eser mevcuttur. Bunların sayısı her yıl artmaktadır.

Bu eserler Millî Kütüphane personelinden B.Salih Tüzün tarafından hususi Braille makinesi ile yazılmakta ve kütüphanenin cilt atelyesinde özel şekilde ciltlenmektedir. Bu ilk yazılan eserler kör vatandaşların ilk ve orta okullarla lise imtihanlarına hazırlanmalarını mümkün kılacak şekilde okul kitaplarından seçilmiştir. Önümüzdeki yıllarda koleksiyona edebî eserlerin de ilâvesine başlanacaktır.

Kıymetli arkadaşımız Salih Tüzün gözlerini 4 yaşında iken kaybetmiş, fakat büyük bir cehit ve irade kuvvetiyle evvelâ İzmirde'ki Körlere Okulunu bitirmiş, sonra 1953-1954 ders yılında Ankara Devlet Konservatuvarının keman kısmından mezun olmuştur. 30 yaşında olan ve kuvvetli bir kültüre malik bulunan mütehassıs arkadaşımız Fransızcaya da vâkıftır ve normal daktilo makinesiyle süratle yazı yazabilmektedir. Bu sayfalarda okuyucularımız arkadaşımızın, Millî Kütüphaneye kazandırdığı Braille sistemi kitaplar arasında çekilmiş bir fotoğrafını bulacaklardır.

Millî Kütüphanenin körlere mahsus kısmı, Türkiye'de bu sahada girişilen ilk teşebbüsün mahsulüdür. Bu bölümün vücuda getirilmesinde Türkiye Sağır, Dilsiz ve Körlere Derneği, Millî Kütüphane İdaresine yardım ve müzaheretle bulunmuştur. Arkadaşımız Salih Tüzün'ün himmetiyle mevcut koleksiyon süratle gelişmektedir.

Çeviren: Muallâ YAMAN

Millî Kütüphane Bibliyografılarından